

TONUL CÂNTĂRII LA TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ

La Festivalul „Cântărea României”, totul era dirijat de la Comitetul Central FOTO: Viorel Lăzărescu/AGERPRES

Apărută inițial sub forma altor proiecte, „Celui mai iubit fiu” sau „Omăgiu țării, conducătorului iubit”, desfășurarea de forțe numită Cântărea României a luat proporții și s-a transformat în emisiunea primilor tovarăși ai țării. Astfel că, în 1989, ajunsese „pe cele mai înalte culmi ale dezvoltării și progresului”.

Cum s-a dat tonul Cântării? S-a dat ordin la TVR, s-au cerut cei mai experimentați oameni, atât din rândul redactorilor, cât și din cel al regizorilor sau al celor de la departamentul tehnic. „Ni s-a spus în repetate rânduri: «Dumneavoastră sunteți puși să executați ceea ce se comandă». Cei de la secția de presă a CC erau instruiți, dădeau indicații, trasau sarcini, erau deja pregătiți,

implicați în această activitate. Totul se făcea la comandă. Fiecare ediție avea un redactor muzical, un redactor literar, regizor artistic și bineînțeles erau supervizori, o gramadă de ochi care supervizau producția. Versurile trebuiau selectate cu cea mai mare atenție. Cântecul la fel”, povestește regizorul artistic Ion Filip, cel cărui i-au trecut prin mână (sau care a purtat pe umeri) povara multor Cântări, inclusiv o parte dintre cele difuzate în martie '89. „Întâi se făcea o prospecție în județul în care urma să se realizeze emisiunea. În cadrul întâlnirii se fixa programul care avea instrucțiuni venite «de sus». Totul era dirijat de la Comitetul Central, totul era supervizat, se prezentau nu-știu-câți

la vizionare. Până ajungeam în județ, cei de acolo selectau și pregăteau formațiile artistice: actori, interpreti, cântăreți, formații, brigăzi, coruri etc. Dacă în zonă nu exista un teatru, căutau artiști amatori dintre care îi selectau pe cei mai buni. Iar cei selectați intrau apoi la repetiții. Se comandau versuri speciale pentru el, pentru ea sau pentru amândoi. Se comandau cântece, cantate în special”.

Un omăgiu cât un salariu

Erau plătiți cei care scriau versuri omăgiile? Și cu cât? Gras sau simbolic? „Știu foarte precis că erau plătiți.

Am pus chiar eu în scenă un mini-recital dedicat „tovarășului”, dar care conținea versuri kilometrice, astfel încât am asistat la negocieri când tratam cu un compozitor pentru o cantată eroică, iar autorul și-a fixat prețul. Erau poezi solicitate, cărora li se cerea să scrie, dar erau și unii care își prezentau creațiile din proprie inițiativă”. Cât costa un omăgiu adus conducătorului iubit? „Cam cât leașa mea pe o lună”, își amintește Ion Filip. În schimb, cei din televiziune n-aveau de ales. „Nu puteai spune că nu faci sau că nu vrei, decât dacă te aflai în preajma catafalcului! Totul se executa. Eu răspundeam din punct de vedere artistic.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Ioan Ungar, ministrul Comerțului Exterior, se afla la Ankara pentru a reprezenta România la conferința responsabililor departamentelor economice din Peninsula Balcanică. La Geneva s-a inaugurat Operațiunea Satele Românești. Diplomații români din capitalele vestice și nu numai trebuiau să justifice valul de critici la adresa lui Ceaușescu formulate în „Scrisoarea celor șase”.

Conferința miniștrilor Economiei din Peninsula Balcanică

La Ankara s-a desfășurat Conferința miniștrilor Economiei și Comerțului Exterior din țările Peninsulei Balcanice. România a fost reprezentată de Ioan Ungar, ministrul Comerțului Exterior și Cooperării Economice

internaționale. În alocuțiunea sa, demnitarul român a declarat că „dezvoltarea schimburilor economice și comerciale oferă oportunități largi pentru o cooperare mai intensă și o participare mai activă a statelor din Balcani la diviziunea internațională a muncii și la schimbul internațional de valori”.

„Satele românești”, în Elveția

La Geneva a avut loc o manifestație în cadrul campaniei Operation villages roumains (Operațiunea satele românești). Au luat parte mai multe asociații grupate în jurul Ligii Elvețiene a Drepturilor Omului și a Comitetului contra Intoleranței - Geneva.

(Continuare în pag. a II-a)

Crima organizată în „Epoca de aur”

Crima organizată în timpul „Epocii de aur”? Imposibil, așa ceva nu are cum să existe, ni se spunea acum două decenii. De fapt nu ni se spunea, pentru că acest subiect nici măcar nu exista pentru propaganda oficială. Iar televiziunea, radioul și presa de partid ne repetau pe toate vocile că „Omul nou” își dedică toate energiile crearea unui singur ideal: fâurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Asta era tot ce trebuia să ajungă la urechile noastre, ale oamenilor de rând. În schimb, autoritățile de la cel mai înalt nivel cunoșteau o altă realitate. O realitate paralelă, populată cu grupuri de infractori, întinse atât pe orizontală, cât și pe verticală, ajungea chiar și la nivelul unor tovarăși importanți, cu funcții de conducere. Adică exact ceea ce astăzi numim „crimă organizată”. De ce n-am știut mai nimic despre această realitate paralelă? Simplu: pentru că noi nu trebuia să aflăm, cu nici un chip, că socialismul produce adeseori și rebuturi. Dar asta nu înseamnă că „fața întunecată” a Epocii de Aur era chiar necunoscută. Nu, în nici un caz. Atât doar că ea era menționată în documente secrete, la care aveau acces doar tovarășii care îndeplineau cele mai înalte funcții ale „societății socialiste”.

În primăvara fiecărui an, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției și Procuratura intrau în fibrilație. Era perioada în care, la sfârșitul unor controale de specialitate, oamenii legii își prezentau raportul în fața organelor superioare de Partid. În final, Comitetul Central al PCR le centraliza într-un document intern, clasificat în categoria „Secret”, document care nu ajungea niciodată la cunoștința opiniei publice. În 1989, „Secția pentru problemele militare și justiție” din CC al PCR a întocmit, la fel ca și în anii anteriori, un asemenea document denumit „Raport”. De fapt, titlul său întreg era „Raport privind concluziile controlului efectuat în semestrul III al anului 1988 în legătură cu activitatea organelor Ministerului de Interne, Procuraturii și Justiției precum și a celorlalte organe de stat pentru apărarea avuției naționale, prevenirea și combaterea oricăror forme de risipă, lipsă de grijă gospodărească, neglijență, abuz în serviciu, sustrageri de orice fel care aduc pagube proprietății de stat și cooperatiste”. Era un document sințiar care începea, desigur, cu obligatoria tămăiere a Mărețului Cărmăci: „Pornind de la cerința exprimată constant de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărei coordonate fundamentale au

fost în mod strălucit reafirmate în magistrala Expunere la Ședința comună a Plenarei Comitetului Central al PCR din noiembrie 1988, organele Ministerului de Interne, Procuraturii și Justiției au acționat cu fermitate pentru traducerea în viață a acestor orientări și indicații”. Bineînțeles că atenția acestor instituții era focalizată pe „apărarea cu fermitate a valorilor societății noastre socialiste”. Domeniul în care „organele Ministerului de Interne, Procuraturii și Justiției au acționat cu fermitate pentru traducerea în viață a acestor indicații, aplicarea hotărârilor de partid și a legilor țării, apărării proprietății socialiste, a întăririi spiritului de dreptate, asigurării ordinii și liniștii publice și promovarea legalității socialiste”. Iar ceea ce se avea în vedere în mod special era „aplicarea hotărârilor de partid și legilor țării, apărarea proprietății socialiste și promovarea strictă a legalității socialiste”.

Contrar tonului triumfalist abordat în documentul oficial, căpeteniile comuniste ale vremii trebuiau totuși să recunoască faptul că „în cea mai bună dintre lumi” lucrurile nu mergeau chiar ca pe roate. Iar ca să fim sinceri, de fapt mergeau „ca dracu”.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

SILVIU BRUCAN, ANCHETAT ÎN CAZUL „SCRISORII CELOR ȘASE”

Notă

1. Din ancheta desfășurată în ziua de 15 martie a.c., asupra lui Brucan Silviu au rezultat următoarele:

În cursul zilei, a redactat mai multe declarații cu un profund caracter provocator, cu privire la diverse aspecte ale situației sociale și politice din țara noastră. Acestea au fost distruge în prezența lui, ocazie în care i s-a atras din nou atenția că este necesar să înceteze aceste manifestări și să facă relatări ample despre caracterul real al naturii legăturilor ce le-a întreținut în mod continuu cu diverse cadre de infor-

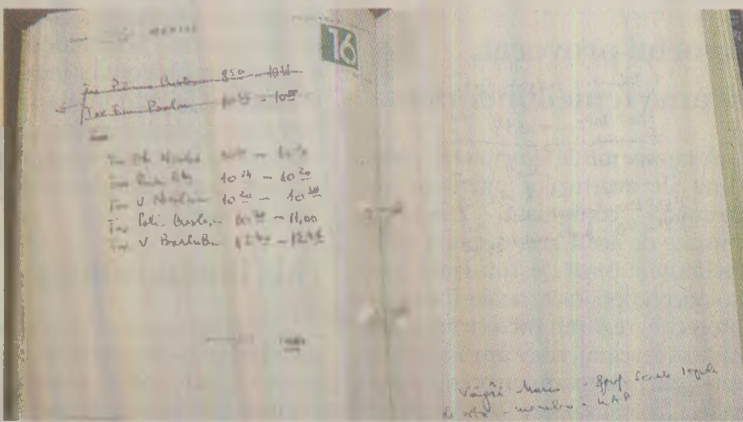
mații cu acoperire diplomatică aflate la post în București.

I s-a luat o declarație în care recunoaște că în discuțiile cu diplomații străini și îndeosebi cu cei americani a abordat, după opiniile sale deosebit de ostile, diverse aspecte ale politicii noastre interne, vizând: problemele puterii de stat și ale luării deciziilor; democrația sistemului, nepotismul și efectele lui; supradimensionarea industriei construcțiilor de mașini și a rafinărilor de petrol; nerentabilitatea termocentralelor pe cărbune; faptul că, deși statul a făcut eforturi pentru formarea unui detașament

important de oameni de știință, ingineri și specialiști, aceștia nu ar avea un cuvânt de spus în procesul decizional. De asemenea, a subliniat că în contactele avute cu unii diplomați americani (i) s-a cerut părerea și a exprimat puncte de vedere proprii în legătură cu unele elemente cunoscute și adoptate o atitudine contestatar-disidentă, cum sunt Filipescu Radu, Cornelia Doina și Celac Mariana, pe care-i califică drept „oameni cinștii, curajoși, care-și periclitează libertatea”.

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

Funcționarul care completa agenda Cabinetului 2 avea și el scâpări în acele zile. A greșit notând pe fila lui 16 martie primirea Elenei Ceaușescu din ziua precedentă. Avusese, de altfel, în acea zi un program fără precedent pentru timpul trecut al anului 1989 - doar două primiri! La prima oră, Poliana Cristescu, apoi eternul Bobu. Neobișnuită este și notația din capătul paginii, „Văgii Marin, prof. Școala Populară de Artă - membru a (sic) UAP”. Să fi fost vreo reclamă de cerere adresată expres Cabinetului 2? Ori vreo „operă cu dedicație”!

Pare azi greu de crezut, dar pe adresa Elenei Ceaușescu veneau adesea cărți cu dedicație de autori. „Tovarășei academician doctor inginer” era adresarea cea mai austeră pe pagina de gardă a volumului proaspăt ieșit de sub tipar. Funcționarii Cămarilor CC concepușe fise anume pentru evidențierea lor: pe-o parte - titlul, editura, rangul și dedicația autorului; pe cealaltă - cuvintele de mulțumire și felicitare adresate autorului în numele Elenei sau al lui Nicolae

Ceaușescu. La cabinetele 1 și 2 depuneau „prinos de recunoștință” scriitorii cu funcții ori aspiranți la gloria de „conștiință a cetății”. Romancierii „boemi” și romantice poetele ingheșuiau „omăgii” în biblioteca lui Zoe și a mezinului Ceaușescu!

Nu de lectură și artă era interesată însă Elena Ceaușescu. De altfel - după mărturiile unora ce-au lucrat în serviciul de pază și administrativ al reședințelor cuplului Ceaușescu - în afara rapoartelor și expunerilor, „tovarășa” și „tovarășul” nu citeau nimic.

Joi, 16 martie, Elena Ceaușescu pare a fi avut program de muncă „reduc”: între 10-10 și 12-46 sunt consemnate următoarele primiri: Constantin Nicolae, Radu Constantin, Vasile Nicoloiu, Poliana Cristescu și Vasile Bărbulescu. Dintre toți, cel mai mult a reținut-o pe draga de Poliana!

La Cabinetul 2, după-amiază n-a mai intrat nimeni. Se pregătea în ziua următoare - fapt neobișnuit! - o a doua ședință CPEx a săptămânii!

Lavinia BETEA

Copiii „plebei proletare”

Aveam 12 ani, când am auzit cuvântul „criză”. În curte. Auzisem veninele că „s-a băgat” nu știu ce la alimentarea și toată lumea a fugit repede, să cumpere. Au apărut apoi cozile la zahăr, ulei, unt, carne. Stăteam la cozi. „Inaintașii” care țin rândul. Noi, copiii, ne călcăm pe bătătuți cu pensionarii, noi făceam cu rândul, în timp ce ne jucam pe lângă coadă... Aveam la colț de stradă telefoane cu fise, cu receptoare prinse-n furcă, și dădeam telefoane, ca să aflăm ora exactă. Apoi stăteam în frig și-n intineric și primeam cartele pentru alimentele de bază. La școală se învăța destul de mult și era diabolic de greu, am prins examen de admitere în liceu, examen treapta a II-a (adică să treci în clasa XI-a), Bacalaureat, admitere la facultate sau armata! Când am ajuns în clasa a IX-a, am fost obligat ca, după

înscrisere, să vin la practică în vacanță (era în 1982). S-a găsit ceva de făcut la liceu (măturat aleile liceului, săpat în jurul pomilor, curățenie la cantină). După ce am început anul școlar, am devenit UTC-ist și după 3 săptămâni de școală, de la 15 octombrie la 1 noiembrie, am plecat la cules de struguri (practica agricolă). Acolo ne plăcea, făcăm o cură de struguri nespălați, ne murdăream mâinile (aveam degetele mov, licioase și unghile negre), apă de băut nu era suficientă, iar de spălat... abia acasă. În vacanța mare, pentru înscriere la liceu, am prestat, cu vreo 100 de colegi, 2 săptămâni la pășunat porumb (porumbul era în grâmez, sub care se ascundeau soricești orbi, abia fătați!). În anul următor, pentru că eram sportiv, am participat la demonstrația de 23 august!

La demonstrația de 23 august am

mai participat, când eram mic, dus de mama și am manifestat cu „întreprinderea”. Diferența între manifestarea sportivă și cea cu muncitorii era că la ultima se spunea bancuri cu Bulă despre conducerea țării și bancuri despre viața noastră... proletară (până se ajungea în fața estradei, unde erau oficialiștii locale):

1. Buletinul meteorologie difuzat la Europa Liberă:
În Bulgaria: cer senin, în Ungaria, cer noros, în România, cer mâncare.
2. Un om intră într-un magazin, pentru înscriere la liceu, am prestat, cu vreo 100 de colegi, 2 săptămâni la pășunat porumb (porumbul era în grâmez, sub care se ascundeau soricești orbi, abia fătați!). În anul următor, pentru că eram sportiv, am participat la demonstrația de 23 august!

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cartelele „babuinilor” și proiecții în sala de lectură

Cristian Ciobanu (38 de ani) nu și-a imaginat că va trăi schimbări atât de radicale în cei 20 de ani care au trecut, multe în bine, altele în rău. „Dacă aveam bani și nu voiam să mănânc carne aceea hidoasă de oaie, ca o gumă, de la cantina studențească, mă oream după ore la restaurantul Miorița, unde mâncam brânză cu smântână, papanăși, apoi, prin mai 1989, nu mai găseam nici d-astea, decât omeletă cu brânză, nici măcar lapte băut nu mai era, așa că beam un brifcor, care uneori era supraacidulat, de-i stropeam pe toți când imi deschidea vânătoarea capacul sticlei. O aranjam după aceea

singur în navetă: îi dădeam drumul de sus și făcea poc, de trăgeam atenția. În lunile februarie-martie 1989 nu-ș cum s-a făcut de aveam bani, așa că mi-am cumpărat o cartela de la „babuini”. Cum, nu știți ce-s-ăia babuini? Așale spuneam noi studenților arabi. Aceștia erau cu toții cazați în căminul T7, din cuplul T7-T8, că erau căminele cuplate. Căminul T8, plin cu studenți obișnuiți, îi spiona pe cei din T7, plin cu străini, și invers. Colcăia de informatori, securiști, milițieni veneau seara și stăteau geană pe ce se întâmplă.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

16 martie (joi)

Soarele a răsărit la 6:26, a apus la 18:23

Luna a răsărit la 12:16, a apus la 3:46

Sărbătoare creștină
Sfinții Mucenici Sabin Egipteanul, Papa și Roman, Cuviosul Anin

S-a întâmplat la 16 martie 1989

● O reuniune internațională, având ca deviză „Energia în folosul păcii și dezvoltării” a fost anunțată pentru 10-13 aprilie, la Caracas. Participanții urmau să dezbate stadiul cercetării și progresul tehnologic în energie.
Romona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

16 MARTIE

„Nou” în politica de respingere a măgăriilor lui Ceau: a apărut cea „Scrisoare a celor 6”, semnată de Gh. Apostol, Corneliu Mănescu, Bărlădeanu, Răceanu, Brucan și Părvulescu. De ce n-au făcut-o mai demult? A doua zi, luni, 13 martie, apare în chenar știrea arestării lui Răceanu, fost diplomat în America, acuzat de spionaj și relații cu o putere „streină”. Cusută cu ață albă! Se adună atâtea, se clatină atâtea, nu-mai „el”, numai „ea”, nimic! Și noi, mai departe, sălbăticii, oligofreni. Cum ne bătem joc de noi înșine! Fără nici o speranță! Am auzit că „el” duminică a fost la vânătoare. Totuși, ca să mai aplaneze din ceea ce se află prin lume, de ordin să se mai descurce prin magazine puțină carne, puțină brânză! Lumea se bucură însă și de năvală. Ceva se-ntâmplă! Nu cumva... frică? Se precipită niște treburii. Nu înțelegem însă aproape nimic. Totală dezinformare!

La E.L. ascult încă o dată scrisoarea deschisă, adresată lui Ceau. Și semnată Dan Deșliu. Hei, hei, măi... Lazăre de la Rusca și cel care scria într-un fel de cântec de leagăn („Dormi liniștit și poți de om/surzând poveștilor, departe...”) și dormim liniștiți, pentru că undeva, într-un turn, la Kremlin, la o fereastră luminată, Stalin ne veghează somnuli!

(Continuare în pag. a II-a)

TONUL CÂNTĂRII LA TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ

(Urmare din pag. 1)

Toți lucrăm cu sâbia lui Damocles deasupra capului. Erau spectacole de sală care durau și câte cinci ore. Se țineau în județ. Se filma, dar numai o parte se difuza la televizor. Cea mai bună tehnică ne era pusă la dispoziție. Din două ore de program, o oră și jumătate de emisiune o cuprindea. Cântarea României!, duminica seara. Era singura emisiune pe care cuplul prezidențial o urmărea ediție de ediție. După realizarea spectacolului, care era supus unei exigente rigori, erau alte filmări în locuri din zone: la monumente, mausele, ca atare căutam lucruri care să dea greutate, dar și diversitate ediției!, povestește rezizorul.

Spectacol-maraton

Iată ce conținea un astfel de program, realizat la Călărași.
 Sumar: 1. „Splendidul drum al zilei către mâine” – secvență realizată la Căminul Cultural al Casei de Cultură a municipiului Călărași.
 2. „Dulce plai călărășean” – Muzică și versuri Dumitru Dragon. Inter-

Siderurgic din Călărași.
 2. „Suntem aici” – versuri recitate la CS Călărași, ICCPT și Șantierul Naval Oltenița.
 3. „Plai străbun de țară”. Muzica Vasile V. Vasilache. Versuri Viorel Cosma. Primă audiere. Interpretăză corurile reunite.
 4. „Omagiu” – balet tematic. Interpretăză formațiile coregrafice de la Liceul Industrial nr 3, din Călărași.
 5. „Ne e partidul brav, conducătorul” – versuri.
 6. „Hai oțelari” de Vasile Timiș. Interpretăză corul Combinatului Siderurgic Călărași.
 7. „În colțu-acesta minunat de glie” – versuri.
 8. „Patrie de cântec și eroi”. Muzica Tudor Jarda. Interpretăză Corul „Camerata Danubii” al Casei de Cultură a municipiului Călărași.
 9. „Splendidul drum al zilei către mâine” – Secvență realizată la Căminul Cultural al Casei de Cultură a municipiului Călărași.
 10. „Dulce plai călărășean”. Muzică și versuri Dumitru Dragon. Inter-

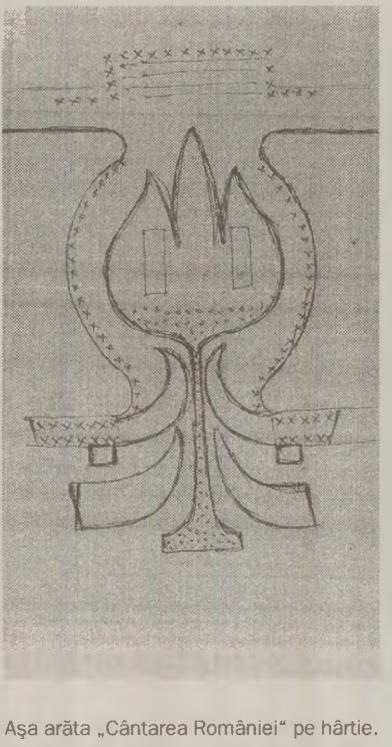
pretează Magdalena Popescu și Dumitru Dragon. Acompaniedă formația de muzică ușoară a Clubului Tineretului ICSM din Oltenița.
 11. „Ne angajăm” – versuri.
 12. „Partidul sub un steag unind poporul”. Muzica Marius Teicu. Versuri Victor Tulbure. Interpretăză corul Șantierului Naval și Corul Sindicatului Învățământ Oltenița.
 13. „Când spunem Ceaușescu” – versuri recitate de pionieri.
 14. „Partid, părinte și stegar”. Muzica Ioan Mică. Versuri Nicușon Constantinescu. Interpretăză corurile pionierești ale Școlilor generale nr. 5 și 8 din Călărași.
 15. „Pace pentru toți copiii lumii”. Interpretăză formațiile de dans tematic și modern din școlile generale ale județului Călărași.
 16. „Să fii tânăr”. Versuri Nina Cassian. Muzica și interpretarea Polixenia Ionescu.
 17. Dialogul arteelor. Lucrări ale artiștilor plastici călărășeni. „Pastel” de V. Jianu. La obol Marian Măiereanu.

18. „Splendidul drum al zilei către mâine” – secvență realizată la Căminul Cultural Lehliu Gară.
 19. „Cinste vouă, mâini de aur”. Muzica Vasile Donose. Interpretăză grupul vocal al ICCPT Fundulea și Corul căminului cultural Lehliu Gară.
 20. „Grăul”. Muzica D. Marinescu. Versuri D. Vasilescu Liman. Interpretăză Corul căminului Cultural din Lehliu Gară.
 21. „Cununița grăului” Muzica Ștefan Andronic. Versuri populare. Grup folcloric al ICCPT Fundulea.
 22. La sărbătoarea muncii – jocuri populare.
 23. „Românie, maică bună” – piesă de folclor contemporan. Interpretăză grupul vocal al Casei de Cultură din Călărași.
 24. „Din plai de Călărași” – versuri.
 25. „Eroul Ceaușescu”. Muzica Vasile V. Vasilache. Versuri Victor Cosma. Primă audiere. Interpretăză corurile reunite.

Cătălina IANCU

Desfășurarea de forțe numită „Cântarea României” a luat proporții și s-a transformat în emisiunea Tovarășilor FOTO: AGERPRES

Așa arăta „Cântarea României” pe hârtie. Fiecare „x” reprezenta un om

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Cartelele „babuinilor” și proiecții în sala de lectură

(Urmare din pag. 1)

Curve cu duiumul, la fiecare etaj, găști întregi de pițipoance. Pe aviziere la intrare, anunțuri, vând cafea «Mocca». Mocca era denumirea cafelei. «Tund, execut planșe!» Arabii erau de fapt niște sărăntoci ce proveneau din țările cu simpatii comuniste. Stăteau acolo și niște coreeni, ruși în fund, de altfel. Babuinii făceau și ei bravadă cu cafeaua ecologistă acasă, pe care o făceau acum cadou gagicilor fericite foc că se încălzeau și ele la focul sacru de abanos. Zâmbeau și ele bucurose în fața figurinelor țepene cu cărlionți. Tot aici erau cazași și sportivii, rugbiști în special, mulți dintre ei de sarcini precise, de partid și de stat. Mai provocau câte un scandal, bătaia dintre aceștia era una regulată. Într-

ei, sau între ei și sportivi. Primeam de la arabi, în schimbul a 400 de lei, o cartelă diferită de a celorlalți prin faptul că era stampilată pe spate”. Cristi Ciobanu mergea cu ea și mânca la o sală specială, situată în spatele cantinei. Acolo, în schimbul cedării bonurilor de dimineață, prânz și seara, primea o masă serioasă cu cartofi prăjiți, friptură de pui și prăjitură desert. Grija societății comuniste pentru valuta și informațiile prețioase obținute.
 „La cantină se puteau ușor trișa babele care serveau. Rândul se forma în spatele unui pergole înalte, un zid de sticlă care, la nivelul de jos, al pantofilor, se termina, era ca un sertar deschis. Când ajungeai în dreptul fururilor pline cu mâncare, într-un moment de neatenție, pasai farfuria cu mâncare pe dedesubt și luai alta pe

bonuri. Însă trebuia să vorbești cu un prieten, care prelua farfuria zburătoare pe dedesubt. Dacă se prindea bătrânică, te ardea puternic cu polonicul, nu aveai ce face decât să te aperi cu mâinile, dar îndrăzneții care pasa pe dedesubt patru-cinci farfurii, de exemplu, hrănea tot atâția colegi flămânzi, cu prețul unei chefulnițe zdravene de la băbuță. Însă se mai putea face o șmecherie pentru a te hrăni, chiar și fără să furi sau să ai cartelă.
 Un coleg care era de serviciu la cantină îți dăruia, pentru câteva minute, halatul său alb. Așa puteai pătrunde nestingherit printre bucătare și, după ce te infurtați bine, mergeai în sală și îți înapoia. La ieșirea din cantină te întâmpinau aștele. «Proiecție în video, cămin T10, sala de lectură». Se terminase sesiunea în februarie și

puteai merge liniștit la un film. Se proiectau filme porno chiar și ziua în amiaza mare, lumea dorea așa ceva, unu – că nu mai văzuse, doi – că nu oricine posedă un videocasetofon, chiar ș-așa cum era atunci, greu de câteva kilograme bune. Casete din alea mari. Când am văzut prima dată cum făceau sex oral, mi-a venit să intru în pământ. Dar erau fete care nu se sinchiseau deloc, savurau lejer cărnăț afumat adus de la țară, stropit cu muștar chiar în sala aceea plină de icnete și hăhăieli. «Ie, uai, ș-o pupi acolo, așa», mai striga câte un tânăr țărănuș intrat clandestin la proiecție în cămin. Mie mi-a plăcut foarte mult «American ninja», dar și «Experimental Philadelphia». Intrarea nu costa foarte mult, circa 10 lei. Se putea chiar și închiria un video, cu tot cu casete”.
 (a consemnat Cristinel C. POPA)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Acum, reapar... eroii! Nici nu știu dacă să mă bucur sau nu! Oricum, tot numai ei sunt aceia care pot adresa scrierilor descult! Își consideră spatele apărat prin relațiile lor, prin neamurile și prietenii lor din străinătate! Hei, hei, măi... Dan Deșliu! „Hai să trăiești, tovarășe plan!” cum ai scris tu odată un imens poem, când noi urlam în noi, eram umiliți, spectrul foamei și întinerului veneau și tot veneau spre noi, și venea și tu cu imnuri și ode întru lauda comunistului! Ce să mai cred, Doamne, ce să mai cred?! Mă uit îngrijorat pe geam. Și... mă luminezi! Nu de scrisoarea ta, ci pentru că... au înflorit zarzării!
 Intr-un ziar francez, alt ziarigăt: interviul luat lui Mircea Dinescu, întrebări, întrebări la care poetul răspunde amar, literaturizând puțin, dar amar și disperat.
 Sunt curios: dacă au înflorit zarzării, oare s-au întors și rândunelele? Sau până și ele au hotărât să nu se mai întorcă?
 Și ca să ne amăgim iar puțin, să rădem de propriile necazuri, lumea dă buznă la Teatrul Mic, să-l vadă pe Ștefan Lordache inconjurat de vreo 10 fete în fundul goul dezbătând în manieră „ca la Tănase” problemele orășenilor și țărănilor noștri. Și lumea râde. La un text submediocr, la replicile chinute ale unui mare actor, dar care are și cam penibil și total nelucru lui. Dar e fericit că publicul râde. Ce să faci și publicul? Speră și el în ceva și când vede că un mare actor se coboară la nivelul minimei rezistențe

se sigur că e bine ce face, individul de pe scenă devine aliatul lui, se răzună în felul acesta și ei că... liftul nu merge, apa nu curge, că lumina se stinge, că pe ogoare, unul cu sapa, 10 cu mapa etc., etc., lucruri de care ne lovim de peste 30 de ani. Și, dacă mai ai norocul să auzi toate acestea spuse în zeflemea de un mare actor, omul e murit și prietenii lor din străinătate! Hei, hei, măi... Dan Deșliu! Crede ce vede, aplaudă, râde cu gura până la urechi, e sigur că pe scenă se dezbate niște probleme care vor zgudu... „centru civic”! Ah, ce curaj mai are și băiatul ăsta!, spun plătitorii de bilete și iar îl aplaudă pe Fănică! Odată spectacolul terminat, afară te întâmpină beznă și marile noastre griji și disperări.
 Îl întâlnesc pe actorul Pupeza. Stă la ușa teatrului, unde se rup biletele. Nu mai e actor! Și-a depus actele să plece cu familia în America. Dinu S. l-a scos din toate rolurile (că nu-i dăruia să-l aibă pe scenă) și l-a trimis la intrare, să rupă biletele.
 Titel Constantinescu, Frica și... alte spaime, București, Editura Victor Frunză, 1996, p. 314-316
 N-am auzit personal, dar s-a comentat la posturile de radio străine că șase militanți de marcă ai partidului comunist român: Gheorghe Apostol, Alexandru Bărlădeanu (foști primii oameni ai României pe vremea lui Gheorghiu-Dej), Corneliu Mănescu – fost ministru de Externe și președinte al unei sesiuni a O.N.U., Silviu Brucan, ideolog al P.C.R., Constantin Părulescu, bătrânul comunist curajos de la Congresul al XII-lea, și Răceanu, de care n-am auzit, dar se

spune că e un vechi militant al P.C.R., toți șase au scris o scrisoare în care și manifestă dezaprobarea pentru abuzurile și dictatura instaurată de el, încălcând Constituția țării pe multiple planuri și folosind Securitatea ca instrument pentru a apăra abuzurile sale. Mi s-a spus că și-au arătat de asemenea dezaprobarea pentru investițiile faraonice pentru noul centru, precum și pentru distrugerea satului românesc. Oare se apropie sfârșitul? (Am aparatul de radio stricat, de peste două luni nu găsesc, cu toate investigațiile, un buton volan care costă 34 de lei, dar asta e altă poveste).
 Având radioul defect, n-am putut auzi cu urechile mele ce se comenta cu privire la scrisoarea celor șase. Totuși, iată că în zărele de la 14 martie apare un comunicat al Procuraturii Generale a R.S.R. prin care este demascat „spionul” și trădătorul de țară Mircea Răceanu, se pare fiul celui de al șaselea semnat al scrisorii. Iată că multe se leagă între ele, mafiții își lichidează reciproc rivalii, bandele își plătesc polițele pe stradă, criminalii se răzună aprig pe cei ce-i calcă pe bătați.
 Iată că și la noi nu se spune nimic din 1974 până azi, timp de 15 ani, despre acest spion pus în slujba altor puteri și acum, deodată, atât probabil și șantajat prin arestarea și amenințarea cu moartea fiului. Metoda nu e nouă, au aplicat-o și Hitler, și Stalin, și Duvalier și atâția alți dictatori de tristă amintire.
 Gheorghe Leahu, Arhitect în „Epoca de aur”, București, Fundația Academia Civică, 2004, p. 226-227

SĂ RĂDEM CU EI!

Doi tineri pe o bancă.
 – Ce vei face dacă mă voi apropia prea mult de tine?, întreabă băiatul.
 – Am să mă apăr, răspunde fata.
 – Și dacă voi încerca să te îmbrățișez?, continuă băiatul.
 – Mă voi apăra din toate puterile.
 – Și dacă voi vrea să te sărut?
 – Firește, răspunde fata, mă voi apăra.
 – Nu știu însă dacă, după o discuție atât de epuizantă, voi mai avea destulă putere să te resping.
 Anecdote din toată lumea, Revista Rebus, nr. 12/1989

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

SILVIU BRUCAN, ANCHETAT ÎN CAZUL „SCRISORII CELOR ȘASE”

(Urmare din pag. 1)

Într-o altă direcție, Brucan Silviu recunoaște că între anii 1956-1958, când era ambasador la Washington, a întretinut relații cu caracter mai special cu ziaristul american Drew Pearson, cu care se vizita reciproc și făceau schimb de informații. Susține că majoritatea rapoartelor ce le-a trimis în țară au fost făcute pe baza relațiilor acestuia ziarist. Totodată, a mai recunoscut că anumite informații pe care le afla de la Drew Pear-

NOUL NOSTRU COLEG

ARTICOLUL ZILEI

În prima zi de școală, când elevii dintr-o IV-a D intrau voioși în clasa lor, grăbindu-se să-și reia locurile în bănci, au descoperit că printre ei apăruse „o figură nouă” – un băiat subțirel, simpatic chiar de la prima vedere și care nu părea căușă de puțin stingherit că nu cunoștea încă pe nimeni.
 Faptul îi cam descumpănise pe moment, fiindcă nu știau cum să procedeze: să încerce ei sau să-l lase pe el să facă primul pas spre cunoștință?
 Noul coleg îi scoase însă în curcubătă. „Mă cheamă Alexandru Rădvan. Îmi puteți spune Alexandru sau Alex – cum vă place. Nu-i așa că o să ne împrietenim foarte repede?”
 Nu trecuseră decât câteva zile și Alexandru devenise centrul atenției tuturor. În fiecare recreație putea fi văzut cu o ceată de colegi în jurul lui, ascultând captivați tot felul de lucruri interesante, pe care, era clar, băiatul le știa din lecturile lui foarte bogate și variate.
 Alexandru fusese însă și mai asaltat când colegii aflaseră că el se pricepe și la... portretistică. Rând pe rând, în recreații, se perindau la banca lui, „pozându-i” în ipostaza în care dorea să fie „cât mai sugestiv” înfățișat. Nu mică le fusese însă mirarea când, primind și portretele, descoperiseră în subsolul paginii și câte un catren sau o epigramă foarte sugestivă la adresa posesorilor. Ceea ce demonstra că Alexandru le intuise nu numai calitățile, ci și unele defecte, legate fie de comportare, fie de felul cum învăța. Nici unul însă nu se supăra, dimpotrivă, se străduia pe cât posibil să și le corecteze. Cu spiritul lui de observație atât de ascuțit, Alexandru se interesa de tot. Uite, de pildă, colegii doreau să învețe mai bine la istorie.

Concursul
 Toți pionierii detașamentului au primit cu mare entuziasm anunțul unui apropiat concurs de istorie. Au rămas însă mirați aflând că trebuia să participe nu doar cei mai buni, mai pasionați de acest obiect, ci absolut toată lumea din clasă. Materialul de studiu îl constituia întreaga materie predată până la data desfășurării lui, iar drept premii li se vor acorda tuturor note bune și foarte bune la istorie. În fine, a venit și ziua concursului, pe care dădău au fost așezate 42 de pluciri și fiecare concurent a tras câte unul. Deschizându-le, 41 de elevi au zămbit: o singură mână ar fi putut caligrafia atât de „artistic” întrebările înscrise pe fișele de concurs. Intrecerea a fost foarte antrenantă, fiecare s-a străduit să dea răspunsuri cât mai bune și, evident, tovarășa profesorei acordând notele meritate, conform punctajelor acumulate. În încheiere a fost anunțat și un zece cu duble felicitări – acordate lui Alexandru Rădvan, nu numai pentru cele mai exacte răspunsuri, ci și pentru originala idee a ace-

lui concurs, al cărui inițiator și organizator fusese în exclusivitate: absolut toate întrebările conținute de cele 42 de bilete fuseseră nu numai „caligrafic” scrise, ci și concepute de Alexandru! Cu toții au înțeles că acest concurs nu fusese altceva decât o plăcută, antrenantă și eficientă lecție de recapitulare a materiei predate.
 Senzaționalul eveniment s-a produs la începutul anului școlar trecut. Înaintea unei ore de dirigenție. În clasa V-a D (de la Școala nr. 88 din București) apăruse o gazetă „Semafor” despre proiectul de care nimeni n-a auzit, nu știa să se fi discutat vreodată. Ediția de debut conținea scurte foiletoane, epigrame și caricaturi, în aparență fără adresă precisă. Dar nu le-a fost greu unora dintre colegii să recunoască în ele oarecări aluzii și asemănări... Se aștepta cu nerăbdare a doua ediție. Da, de această dată „Semaforul” trecuse la acțiune cu exemple, cu fapte concrete. Tonul articolelor, foiletoanelor și chiar al epigramelor era însă colegial, sfătuitor, stimulat. Elevul Marius Main, de pildă, era apreciat pentru hărțuirea și prierea lui în atelierul de lăcătușerie al școlii și tocmai de aceea era incurajat să demonstreze aceeași răvnă și la învățătură. Colegul Dragoș Teodorescu regăsisse în colegiala epigramă un imbold pentru a încerca să obțină rezultate mai bune la matematică prin propriile sale eforturi.
 La începutul acestui an școlar, „Semaforul” clasei a VI-a D a debutat cu o ediție în exclusivitate laudativă la adresa colegilor: Liviu Popescu, matematician al clasei; Raluca Tircoci, elevă numă de nota 10 și înzestrată poetă; Mădălina Brîsculescu, pictoriță de talent, despre care – iată, abia acum, se dezvăluia secretul – colabora și ea, împreună cu Raluca și cu alți zece colegi din clasă, la editarea „Semaforului”.
 O frumoasă urare de succes le era adresată și membrilor echipei de dans modern: aceea de a recuceri titlul de laureat ai Festivalului Național „Cântarea României”. Numerele următoare conțineau, ca de obicei, și accente critice, satirice, care au avut însă rapid efect, în special asupra acelor care, neatenți la orele de fizică, obținuseră note slabe. Cu ajutorul colegilor și datorită intervenției „Semaforului”, până la sfârșitul trimestrului I, lucrurile s-au îndreptat. „Despre multe, și mai bune, și mai rele, se scrie la „Semaforul” nostru, ne spune pionierul Nicolae Colțiadis. Numai despre mereu inventivul și activul nostru coleg Alexandru Rădvan nu s-a pomenit încă nimic. Dar pentru că el ne-a pregătit atâtea surprize îi rezervăm și eu una pentru viitoarea ediție a „Semaforului” inițiat chiar de el.”
 Ileana PITA
 Cutezătoarii, nr. 10/1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Cupa României la fotbal – tragerea la sorți pentru „optimii”

În cadrul concursului național „Dacia”, Federația Română de Fotbal a organizat „Cupa României” la fotbal, competiție care ajunsesse în faza „optimilor”. Tragerea la sorți a decis următoarele meciuri: CFR Timișoara – Rapid București, Electro-Mureș Tg. Mureș – SC Bacău, FC Inter Sibiu – Dinamo București, Gloria Buzău – FC Farul Constanța, FCM Brașov – Steaua București, Flacăra Moreni – Victoria București, Unirea Slobozia – FC Bihor Oradea, Armătura Zalău – Gloria Bistrița. Partidele erau programate pentru data de 6 iunie pe terenuri neutre.

Diplomații, paznicii imaginii României

Prin „Scrisoarea celor șase”, România intrase din nou, pentru moment, în atenția cancelariilor occidentale. Se pregătea o mișcare de poziție sau era doar un eveniment izolat? În asemenea momente, diplomații români de peste hotare erau în maximă tensiune, șovăindu-se unu și știind prin atitudinea lor „soveienică” imaginea regimului Ceausescu. Agitația din ambasadele României a fost descrisă după 1989 de Nikolai Morozov, corespondentul Agenției TASS la București în ultimii ani ai comunistului: „La Ambasada României, din Strada Mosfilmovskaia din Moscova, atmosfera era continuu încordată. În timpul conferințelor de presă, în sala «prezida» un uriaș portret al lui Ceausescu. Ambasadorul citea un text redactat dinainte, cu clișee propagandistice de care le era în mod vizibil lehamite tuturor, inclusiv lui însuși. Urma un film documentar inspirat de

regulă din subiecte istorice, de exemplu, războaiele daco-romane. Răspunzând la întrebări, ambasadorul rostea fraze chinute și după ochii lui se vedea cât îi era de frică să nu facă vreo greșală. Această situație stingheră se risipea abia în timpul tratațiilor imbrăugate la care treceau cu toții, răsufând cu ușurare după «partea oficială». Falsitatea atmosferei ieșea în evidență mai ales în comparație cu climatul cordial care domnea deja în ambasadele Poloniei și Ungariei.”

Întâlniri cu cititorii

Periodic, scriitorii aveau datoria să-i viziteze pe „oamenii muncii” în unitățile de producție pentru a-i familiariza cu ultimele apariții editoriale. Spre exemplu, România literară din 16 martie 1989 ne anunță că un astfel de eveniment tocmai s-a consumat la Combinatul de prelucrare a legumelor și fructelor Zagna-Vădeni din Brăila. Invitat a fost criticul Lucian Chișu, care a prezentat volumul de versuri „Ziua delphinului” de Gheorghe Lupascu.

Avortul provocat, drama femeilor române

Peste zece mii de femei au căzut victime ale avorturilor provocate în perioada comunistă. Traumele cauzate de acest gest disperat sunt resimțite și astăzi. Deși nu dădea voie la anticoncepționale sau alte forme de protecție, regimul încerca pe toate căile să descurajeze avorturile provocate, prin prezentarea în presă a unor cazuri „moralizatoare”. Astfel, ziarul Dobrogea Nouă (Constanța) din 16 martie 1989 prezintă cititorilor sfârșitul tragic a două tinere mame: „Dând sens vieții, perpetuată în alte vieți, zece de femei nasc zilnic în maternitățile spitalelor noastre. Multe dintre ele aduc pe lume al patrulea și al cincilea copil, convinse

Odă limbii române

Între orele 15:40 și 16:00, canalul 1 al Radioului public a programat emisiunea „Odă limbii române”, cu următoarele puncte: „Cultivarea limbii, o îndatorire patriotică a tuturor; Unitatea de limbă, zestre milenară a spiritualității românești; Ca o vatră limba noastră. Metafore dedicate tezaurului limbii române; De vorbă cu ascultătorii. Colaborează Grigore Brăncuș.”
 Ilarion IJU

Rivalitatea dintre Steaua și Dinamo a sudat o mare prietenie: Lăcătuș-Andone

În etapa a 20-a a returului sezonului 1988-1989 a fost programat eternul derby al campionatului, Steaua - Dinamo, meci care s-a desfășurat pe arena din Ghencea. În acel moment, cele două echipe erau la egalitate de puncte în fruntea clasamentului, câte 37 de puncte, dinamoviștii devansându-și rivalii la golaveraj. Dinamoviștii aveau nevoie de victorie pentru a mai spera la titlu, în condițiile în care Steaua nu mai pierduse vreun joc de peste două sezoane. La final a fost 2-1 pentru gazde, însă totul s-a terminat cu un imens scandal, după ce căpitanul lui Dinamo, Ioan Andone, s-a dus în fața tribunei oficiale, unde se aflau sefiile Stelei, printre care Ilie și Valentin Ceaușescu, făcând gesturi obscene. Sabău și Mihăescu au reușit să-l oprească pe fostul internațional, însă era prea târziu.

Gică Hagi a deschis drumul unei victorii steliste contestată de rivalii din Ștefan cel Mare FOTO: Revista Sport

Crăciunescu, în locul lui Dan Petrescu

Jocul a fost precedat însă de un adevărat război psihologic. Partida ar fi trebuit condusă inițial de Dan Petrescu, „Fibră”, însă în cele din urmă a „fluierat” Ioan Crăciunescu. Motivul oficial a fost că primul ar fi răcit cu două zile înainte, însă peste ani s-a aflat că persoanele influente politice din staff-ul Stelei îl considerau pe Dan Petrescu un om de casă al lui Dinamo, cerând schimbarea sa. Au urmat apoi șicanele făcute galeriei dinamoviste. Martor la acel joc din Ghencea, fostul medic al lui Dinamo din perioada 2002-2004, Alin Dragomir, își amintește: „În primul rând, nu au vrut să ne dea bilete, însă am fost ajutați de reșete băieți din galeria Stelei și au reușit să intrăm pe stadion. Aici, o persoană desemnată de Ministerul de Interne să se ocupe de galeria noastră, un anume colonel Neamtu, ne-a confiscat steagurile și, mai mult, ne-a cerut la toți buletinele de identitate. Am stat, ca de obicei, în peluza de sub tablă. Până la eliminările lui Cămtăruș și Vaiscovicu ne-am comportat civilizată, însă atunci nu am mai rezistat. Bineînțeles că au urmat celebrele bastoane de cauciuc, apoi din nou liniște. Dar când l-am văzut pe Andone ce face ne-am dezlăntuit din nou și am lansat un refren periculos, fără să ne dăm seama de consecințe. „Și pe ploaie și pe vânt/ Doi oameni cu Steaua sunt/ Și la orice meci ei vin/ Ilie și Valentin”. Colonelul Neamtu

nu a mai avut putere să reacționeze, însă după meci Miliția ne-a ținut două ore pe aleea dinspre Serele Ghencea. De atunci, Andone este un erou pentru noi”. Revenind la meci, în fața a 30.000 de spectatori, Steaua a deschis scorul prin Hagi, în minutul 14, din lovitură liberă, a egalat Andone, în minutul 75, iar Gabi Balint a dat lovitură în minutul 87, într-un moment în care Dinamo evolua cu doi jucători mai puțin, după eliminările lui Cămtăruș și Vaiscovicu. Au evoluat următoarele echipe: STEAUA: Lung - Dan Petrescu, Iovan, Burnbescu, Ungureanu - Tudorel Stoica, Hagi, Rotariu, Ilie Dumitrescu - Lăcătuș, Pițurcă. Antrenor: Anghel Iordănescu. DINAMO: Stelea - Varga, Rednic, Andone, Klein - Lupescu, Sabău, Mateut, Lupu - Vaiscovicu, Cămtăruș. Antrenor: Mircea Lucescu. Numai că gestul lui Andone nu avea să rămână fără urmări, creând un imens scandal în culise între Ministerul de Interne și Ministerul Apărării Naționale.

A urmat

„Comunicatul”

Totul a culminat cu deciziile luate de CNEFS și FRF, precizate într-un comunicat apărut în ziarul Sportul,

din care cităm: „Având în vedere abaterile grave săvârșite la finalul meciului Steaua-Dinamo, CNEFS și FRF au hotărât: 1. Suspendarea până la finalul sezonului a jucătorului Andone Ioan și interzicerea în această perioadă de a fi component al echipei naționale de fotbal. 2. Sancționarea antrenorului Lucescu Mircea cu ultimul avertisment, urmând ca la prima abateră să fie scos din funcția de antrenor al echipei Dinamo. 3. Atenționarea Secției de fotbal a clubului Dinamo București pentru insuficiența preocupării față de pregătirea și educarea cadrelor tehnice și a sportivilor”. „Ne-au tratat ca pe infractori, dar așa erau vremurile, Steaua era mai influentă în sferile politice, iar asta nu a fost singurul abuz. Dacă nu ne elimină doi oameni, nu bătea niciodată Steaua. Dar chiar și așa, dacă nu înscina Balint, se prelungea oricât și tot ei câștigau. Aveam să ne răzbinăm crunt câteva luni mai târziu”, și-a amintit Mircea Lucescu. Există și o parte bună totuși a acestei rivalități dusă uneori la extrem între Steaua și Dinamo. Între stelistul Marius Lăcătuș și dinamovistul Ioan Andone s-a legat o prietenie care durează și

astăzi. Cum la momentul respectiv „Ando” era un om-cheie al echipei naționale, care lupta pentru calificarea la CM din Italia, din 1990, Lăcătuș, cu influența pe care o avea, a intervenit pe lângă Valentin Ceaușescu să-l lerte pe dinamovist. Sarcina nu a fost ușoară, inițial Valentin nedorind să audă, dar, la insistențele „septarului” stelist, în cele din urmă s-a dus la tatăl său, Nicolae Ceaușescu, iar cu aprobarea acestuia Ioan Andone a revenit mai repede pe gazon. „Este adevărat, Marius a pus o vorbă bună și mi s-a redus suspendarea. Am revenit la finala Cupei României, de la Brașov, tot cu Steaua. Eram amici și înainte, nu conta că jucam la echipe rivale, dar de atunci am rămas foarte buni prieteni. Pe câtă răutate avea în teren, pe atât de liniștit era în afara gazonului. Așa a rămas și acum. Recunoscut, gestul meu a fost nesăbuit, era frustrarea dintr-un meci în care nu merita să pierdem. Bine că nu au procedat ca mine Mihăescu și Lupu, au vrut să facă același lucru, dar nea Mircea Lucescu i-a oprit la timp. Putea să iasă și mai rău”.

Daniel STAN

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

DEMONSTRAȚIILE DE LA 15 MARTIE, SIMBOL AL SCHIMBĂRII ÎN UNGARIA

În acest an, pentru prima dată, grupurile independente din Ungaria au primit permisiunea de a sărbători pe cont propriu ziua de 15 martie (aniversarea revoltei maghiare de la 1948 împotriva dominației austriece), fără intervenția poliției. În ciuda bogăției de ceremonii organizate de autorități și a eforturilor lor de a-și apropia simbolurile naționale și valorile asociate cu această aniversare, evenimentele organizate de grupurile independente au strâns mai mulți oameni. Mai multe declarații în sprijinul reformelor au fost făcute la demonstrațiile neoficiale.

Potrivit Radio Budapesta și corespondenților din Vest, aproximativ 100.000 de persoane au demonstrat la 15 martie în capitala maghiară, mai multe mii s-au strâns în mai multe orașe de pe cuprinsul țării, cerând libertăți civile, pluralism politic și independență națională. A fost pentru prima oară când aniversarea revoltei maghiare de la 1948 împotriva Austriei a fost celebrată ca sărbătoare națională, dar și prima dată când autoritățile au permis să se țină demonstrații neoficiale. Demonstrații care au participat la aniversarea independenței au fost, potrivit jurnaliștilor, veseli și încrezători. Poliția nu s-a amestecat în nici un fel, mulțumindu-se să dirijeze circulația.

În ultimii ani, pentru aniversarea de la 15 martie grupurile independente au plănuit demonstrații și apeluri la reforma politică, dar, de obicei, acestea au fost împiedicate de Poliție sau imprăștiate. De exemplu, în 1986, Poliția i-a imprăștiat cu brutalitate pe susținătorii grupurilor independente care încercau să participe la sărbătoarea oficială. Nu mai departe de anul trecut, opt lideri ai disidenților au fost arestați, iar Poliția a imprăștiat un marș. Anul acesta, totuși, autoritățile au propus ca, pentru prima oară, grupurile independente să se alature celebrării oficiale. Grupurile au refuzat pe motiv că aceia care sunt responsabili pentru brutalitățile de anul trecut sunt încă la putere. Totuși,

câteva demonstrații comune au avut loc în orașele de provincie, inclusiv în Győr, unde ministrul de stat Imre Pozsgay s-a adresat unei audiențe reunite. Atât în Budapesta, cât și în orașele de provincie, autoritățile au decorat cu culorile naționale clădiri oficiale, monumente și piețe publice. Drapelele nu au mai purtat simbolurile comuniste. Mai mulți cetățeni au purtat nasturi cu armoriile Regatului Maghiar. Nu numai demonstrații, ci și, pentru prima dată, polițiștii au purtat cocarde în culorile naționale.

Solidaritate est-europeană

Demonstrații independente s-au înviesit când au fost citite mesaje de felicitare din partea Solidarității poloneze, a Frontului Popular Estonian și din partea Uniunii Național-Democratice Ucrainene. Mesajele au transmis sprijinul pentru grupurile maghiare independente și au chemat la cooperare pentru realizarea scopului comun al democrației în țările lor. La cea mai mare adunare independentă din Budapesta, reprezentanți ai Solidarității poloneze au arborat drapelul mișcării lor, fapt ce a provocat un val de entuziasm. Apelul pentru eliberarea scriitorului Vaclav Havel, citit de Sandor Sylgaly de la Federația Democratilor Liberi, a stârnit un ropot de aplauze. Un alt banner, deosebit de mare, a purtat culorile Ungariei, Cehoslovaciei și Poloniei și a avut imprimate datele: 1956, 1968 și 1981, anii în care eforturile făcute de aceste asociații în vederea emancipării au fost suprimate cu brutalitate. O coloană de aproximativ 200 de refugiați români, măștrăluind sub culorile românești și cu pancarte ce denunțau regimul din țara lor, a fost înconjurată de cetățenii din Budapesta dornici să fraternizeze.

Cel mai amplu miting independent din Budapesta a fost organizat de 31 de organizații libere; cu acest prilej a fost citit un alt 12-lea punct, care corespunde celui de-al 12-lea

punct din declarația lui Kossuth de la 1948. Cel contemporan a cerut un sistem multipartidic, alegeri libere, libertate de exprimare, libertatea presei și a conștiinței, dizolvarea Gărzii Muncitorilor, plecarea trupelor sovietice, o Ungarie independentă și neutră; declararea zilei de 23 octombrie ca zi națională ce aniversază începutul revoluției de la 1956, dar și reabilitarea liderilor revoluționari. Demonstrații au mărșăluit până la monumentele eroilor de la 1948, Sandor Petofi, Lajos Kossuth, Lajos Bathany și Joseph Bem, pentru a depune ofrande și a asculta cuvântări. Au rostit sloganuri și au purtat lozinci cu cereri precum: „Un parlament liber” și „O Ungarie liberă, democrată și neutră”. Cuvântarea lui Imre Mecs, membru al Comitetului pentru Justiție Istorică, închis sub regimul lui Kadar pentru activitățile sale din 1956, a făcut o impresie deosebită. Mecs s-a adresat „majorității tăcute” a Ungariei, chemând poporul „să nu se teamă să iasă în față și să nu se alăture” pentru a bloca orice tentativă de întoarcere spre vechile metode și spre vechea guvernare. Unele dintre afirmațiile lui Mecs au fost preluate și întonate de mase. Intenționând „independența, democrația și o Ungarie liberă”, mulțimea a mărșăluit spre clădirea televiziunii maghiare, care a fost simbolic ocupată de liderii grupurilor independente. Grupurile independente au văzut celebrarea ca pe o demonstrație publică a faptului că au de partea lor publicul. Așa cum a punctat Imre Mecs, „poporul din capitală a votat pentru noi”. Radio Budapesta pare să fi contribuit la această imagine, comentând că de acum va fi extrem de greu să demonteze în vederea emancipării au fost suprimate cu brutalitate. O coloană de aproximativ 200 de refugiați români, măștrăluind sub culorile românești și cu pancarte ce denunțau regimul din țara lor, a fost înconjurată de cetățenii din Budapesta dornici să fraternizeze.

Edith Markos
Radio Europa Liberă (München)
- Raport al Secției de cercetare, condusă de dr. M. Shafr. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

amintiri

Berea superioară „Bucegi” se „trezește” după cinci minute

Capricii

ORIZONTAL: 1) Ultima suflare - Cunoscut comic de film 2) Frău... pe deselate - Vas pentru conservarea rămaștelor pământesti (leg.) 3) Caz grav de erupție hilară (pl.) 4) Vârful papucului! - Centru economic la Rășnov! - Pungă umplută cu mica ciupeală 5) Viță-de-ve - Intrarea și ieșirea unui peron! 6) Linia de plutire a unui vas - Fire de tors 7) Refacerea puterilor după fugă 8) Caz de mai rău - Slăbiciunea vânătorului 9) Parasolar sui-generis - Aîncheia un act oficial 10) Specialitate de limbă

de porc - Face baie zilnic la plajă. **VERTICAL:** 1) Cavalerul tristeii figuri în felul său - Puiul pădurii 2) Copii de mamă bună (sg.) - Evoluție tare în retur 3) Dat la totii dracii - Perioada cincinalului (pl.) 4) Superlativ absolut (fem., pl.) 5) Fac legătura la rețea 6) Ochii... de lanț - Umplutură de pesmet! 7) Firul apei - Tratat de geologie (sg.) 8) Bază de cultură - Urecheat și năpăstuit cu o notă proastă la purtare 9) Conductor de tren - Un fel de arc (pl.) 10) Armă ușoară din arsenalul cuceritorilor.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: LUSTRI Revista Rebus, nr. 12/1989

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Cuțitele video ajungeau la fier vechi

Discuția a pornit de la o nemulțumire a laboranței Lenuta Ticula, președinta comisiei de femei de la Uzina de preparare Coroesti, nemulțumire într-un totuși justificată, ce vizează o problemă economică de primă însemnătate - soarta cuțitelor video de pe organele tăietoare ale combinelor de abataj. Sunt piesele care se rup de pe organele de tăiere ale combinelor, se pierd, de fapt se amestecă cu masa minieră, cu cărbunele și ajung, o dată cu acesta, după ce străbat întregul flux, în preparație. Aici se separă, o dată cu celelalte corpuri metalice, de cărbune și...

Și ajung până la mașinile de zețaj, de unde le recuperăm, le adunăm, le mai depozitam și așteptăm să le ridice cineva sau... pentru că nu avem unde le depozita, mai ajung și la fierul vechi.

Femeile din preparație au toate motivele să fie nemulțumite. Sunt conștiente că „florile” video au o valoare mult mai mare decât o simplă bucată de fier. Deci, o pagubă, o pierdere să ajungă la fier vechi Or, zilnic ajung în separație zeci de asemenea cuțite; și nu de acum, ci mai demult. La invitația preparatorilor, un

specialist de la IPRSUEEMP a venit în uzină, a luat câteva cuțite drept probă, urmând ca ulterior să vină cu răspunsul privind modalitatea de recuperare și revalorificare a acestor cuțite. De atunci a trecut însă un an, iar preparatorii nu au mai primit nici un răspuns de la uzina specializată. De aici nemulțumirea președintei, a celorlalte membre ale comisiei de femei din preparație. Știind că val revalorificarea lor, ele ar întreprinde cu dragă inimă, în mod sistematic, acțiuni pentru a le recupera, depozita și revalorifica. Prin aceasta, respectiv prin cota care revine conform actelor normative celor ce recuperează diferite materiale revalorificabile, și-ar spori realizările economice proprii ale comisiei de femei.

Ar avea de câștigat și comisia de femei, dar mai ales minele, doar e vorba de un material de mare preț - video. Deci, cineva ar trebui să cointezeze femeile, să stimuleze inițiativa comisiei de femei, să asigure, în fond, valorificarea unui bun economic.

Dan STEJARU
Steagul roșu, jud. Hunedoara, nr. 11365 din 1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Întreprinderea Produse Lemn Mobilă București, Str. Rocilor nr. 12-16, Sect. 6, încadrează conform Legii nr. 12/1977, următorul personal pentru: Platforma Giulești - maștrii prelucrarea lemnului, tâmplari ctg. 4-7, șofer AFL, mecanic pentru utilaje de transport intern, ingineri pentru prelucrarea lemnului, desenatori pentru proiectare mobilier din lemn, ingineri, tehnicieni pentru activitatea de normare, arhitecți: Fabrica Chibrituri: sculer SDV. Antrepriză specializată de Instalatii Montaj și reparații București încadrează pentru Secția de Utilaj Transport București, în condițiile

Legii 12/1977, următoarelor categorii de personal: mecanic centricubut pompe de injecție, mecanic instalații hidraulice, tinichigiu auto, mecanic motorist diesel, electrician auto, electronist pentru instalații macarale, strungar-frezor, lăcătuș mecanic auto, soferi gradele B, C, D, E, tractoriști rutieriști, automacaragii autorizați 12-50 t, mecanici deservenți utilaje construcții și terasamente, revizori tehnici, tehnician maistru-exploatare utilaje, maistrușef formație reparații auto, maistrușef formație reparații utilaje, șefi coloană, impiegați auto, economiști, tehnician aprovizionare piese auto, tehnician normator specializat în autoutilaje și instalații montaj.

ȘTIRI ECONOMICE

● La mina Harghita-Băi s-a produs o puternică explozie în jurul orei 20:20, cauzată de manevrarea incorectă a instalației de dinamitare. Au fost surprinși și accidentați grav minierii Peter Deneș și Szain Sandor, care au fost transportați de îndată la spital.
● Pe Canalul Dunăre-Marea Neagră, la km 7, comandantul ambarcațiunii „Iglicioara 8”, proprietate a Administrației fluviale a Dunării de Jos Galați, a fost nevoit să deverseze încărcătura de 1.175 tone de pământ, din cauza înclinării și pericolului de scufundare. Vasul transporta steril pentru a fi aruncat în mare, cauza incidentului fiind încărcarea neuniformă în Portul Agigea.
● Pe două sole alăturate aparținând CAP-urilor din localitățile Vlad Tepeș și Frasinu, jud. Giurgiu, s-a produs un incendiu în care au ars circa 30 de tone de paie rămase pe câmp.

ALERTĂ LA FRONTIERĂ

● Grănicerii de la frontiera cu Ungaria au arestat 18 persoane care încercau să treacă ilegal în țara vecină. Dintre acestea, șase alcătuiesc un „grup organizat infracțional”, fiind prinși în zona localității Turru (jud. Arad). Erau de origine din județul Cluj, iar 5 dintre ei erau de naționalitate maghiară. La frontiera cu Iugoslavia au fost arestate trei persoane.
● Autorităților de frontieră române le-au fost predați 15 „fugari”: 13 din Iugoslavia și doi din URSS. Aceștia trecuseră ilegal granița în lunile februarie-martie 1989.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol.24 Ilarion TIU

DIN PRESA EXILULUI

Pe baricadele mascaradei

În 9 martie, când Comisia Drepturilor Omului a Organizației Națiunilor Unite condamna guvernul de la București, Ceaușescu și-a pus șapca, și-a luat securiștii și s-a dus să viziteze Centrala nucleară de la Cernavodă. Înțepenită de ani de zile de „indicații” contradictorii, darea ei în funcțiune, periodică amănată, s-ar plasa prin anul 2000. În urmă cu câțiva ani, Ceaușescu ceruse să se facă economii de ciment și metal - deși este amplasată într-o zonă seismică! - acum a cerut ca echipamentele și instalațiile, să fie de cea mai bună calitate și înaltă fiabilitate... Așa stând lucrurile, fiabil secretar al comitetului județean Constanța, Mihai Marina, și-a pus cenușa în cap „subliniind autocratic că întăzierile se datorează și felului necorespunzător în care a acționat organizația județeană.”

Dar nu s-a întors bine din călătorie, că în Occident a fost dată publicității scrisoarea celor șase. În aceeași zi, „Scinteia” înfățișa cu chip de adolescent, printe „muncitori”, dintre care unii uitaseră să-și schimbe unifor-

ma... În 14 martie, la ora 7:00 dimineața, Radio București transmitea comunicatul Procuraturii generale cu inculparea pentru „spionaj” a lui Mircea Răceanu. La ora 12:00, în aceeași zi, „oamenii muncii” își exprimau pe calea undelor, indignarea împotriva „denigrării realizărilor socialismului din România!...” Ceea ce însemna că marel secrete transmis pusterilor străine avea o legătură cu calitatea acestor realizări...

Indignarea „maselor populare” s-a stins tot atât de brusc cum s-a declarat, și de a doua zi, 15 martie, Ceaușescu s-a grăbit să se arate publicului din Capitală, la Bercești, la întreprinderea Vulcanii și la cea de mașini grele, „mari și reprezentative unități industriale”, fotografându-se împreună cu câțiva miniștri și ingineri, printre care unii uitaseră să-și scoată chipul militar; atelierelor păreau cam întunecoase. Să fi fost seara, pe furis?

Lupta (Paris), nr. 119/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc
Fond Dan Culcer

vremea

În țară, vremea a fost caldă și în general instabilă în regiunile vestice, centrale și nordice, unde cerul a fost mai mult noros, și predominant frumoașă în restul teritoriului. S-au semnalat precipitații slabe sub forma de ploaie, care au avut caracter de aversă în nordul, nord-vestul și centrul țării și izolat în celelalte regiuni. În vestul teritoriului, izolat, cantitățile de apă au depășit 15 litri pe metru pătrat în 24 de ore. Vântul a suflat slab până la moderat, cu intensificări temporare la

munte. Temperaturile minime au fost cuprinse între 2 și 8 grade, izolate mai scăzute în depresiuni, iar maximele s-au situat între 8 și 12 grade în nord-vestul țării, centrul și nordul țării și între 12 și 20 de grade în restul teritoriului. Pe alocuri, dimineața s-a produs ceață slabă. În București, vremea a fost caldă și predominant frumoașă, cu cerul variabil. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime s-au aflat între 2 și 5 grade, iar maximele între 15 și 18 grade.

tv 16 martie 1989

19.00 Telegazeta. 1 Mai
19.25 Pe drumul înfăptuirii noii revoluții agrare. Lucrări prioritare în legumicultură. Redactor Radu Marian
19.45 File de glorioasă istorie. Varii mult milenare. Redactor Maria Predut
20.05 Laureat ai festivalului național „Cântarea României”. Redactori Eugen Dumitru, Petru Rusu
20.35 Tinerete - educație-spirit revoluționar. A fi tânăr revoluționar

-a învăța, a munci, a cuteza spre cele mai de seamă realizări. Redactor Elena Cretu
20.55 Film serial. Zilele și anii lui N. Batișhin. Producție a studiourilor sovietice. Premieră pe țară. Cu: Vadim Spiridonov, Vera Glagoleva, Mihail Igalov, Boris Plotnikov, Andrei Gusev, E. Nikișkicina, I. Druz, N. Butirțeva. Regia Leonid Pcelkin. Episodul 4
21.50 Telegazeta
22.00 Închiderea programului